

Az ólból fölrepülni

Nem volt könnyű. Annak idején még neki is két napig tartott, míg végre rájött, hová tegye a lábát, miben kapaszkodjon meg, s hogyan préselje be magát azon az első látásra reménytelenül szűk lyukon, amely a ház hátulso oldalán, az eresz alatt nyílt néhány hiányzó verébdeszka helyén; mostanában persze már egy fél perc volt az egész: kockázatos, de jól megválasztott mozdulatokkal ugrott fel a fekete ponyvával letakart farakás tetejére, megkapaszkodott a csatornavasban, bal lábát bedugta a nyíláson és oldalra csúsztatva, majd fejfelé előre egy lendülettel bebújt, másik lábával elrúgta magát, s már bent is volt a padlásnak e valaha galambok számára leválasztott részében, ebben az egyszemélyes birodalomban, melynek titkát egyesegyedül ő maga ismerte csupán; itt nem kellett tartania bátyja váratlan és érthetetlen támadásaitól, arra pedig ösztönösen ügyelt, hogy hosszabb távolléttel ne keltse fel anyja, s nővérei gyanúját, akik — ha lelepleződné — kíméletlenül leparancsolnák innen, s akkor hiábavaló volna minden további erőfeszítés. Anyja odalent aludt a házban, nővérei ma nem jöttek haza ebédre sem, így aztán szinte biztos lehetett benne, hogy délután nem fogják keresni, hacsak a Sanyi nem, akiről sohasem tudták, éppen merre jár, s emiatt mindig váratlanul bukkant föl, mintha valami lappangó titok magyarázatát kutatná a tanyán, melyet csak ekképpen — hirtelen, meglepetésszerű támadással — lehetne leplezni. Tulajdonképpen nem is igen lett volna oka a félelemre, végül is sohasem keresték, sőt: inkább türelmetlenül ráparancsoltak, maradjon távol, különösen akkor, ha vendég volt a házban. Ám egyik utasításnak sem tudott eleget tenni, sem az ajtó közelében nem maradhatott, mint ahogy azt sem tehetette meg, hogy messzire elkóborol, hiszen tudta, bármikor szólíthatják (hogy: „Szaladj csak el egy üveg borért!”, vagy: „Hozzál csak, lányom, három pakli cigarettát, Kossuthot, nem felejtetted el?”), márpedig egyetlen elmulasztott alkalom és végérvényesen eltávolítaná a házból. Mert csupán ez maradt; anyja ugyanis, amikor „közös megegyezéssel” hazakerült a városi kiségitő iskolából, konyhai munkára fogta, ám az elmarasztalástól való félelem miatt a tényérok széttörték a padlón, a lábosokról lepattozott a zománc, a sarkokban ott maradt a pókháló, a leves ízetlen, a paprikás sós lett, míg végül már a legegyszerűbb teendőknél sem tudott eleget tenni, és nem volt hátra más, mint hogy kizavarják a konyhából is. Ettől kezdve napjai görcsös várakozással teltek, a csűr mögé, vagy a ház végébe, az eresz alá húzódtak. Játékról persze szó sem volt; nem mintha nem lett volna a keze ügyében egy hajasbaba, egy meséskönyv, vagy egy üveggolyó, melyekkel — ha bárki idegen megjelent az udvaron, vagy ha ők odabentről egy ellenőrző pillantást vetettek rá az ablakból — fenntarthatta a folyamatos játék látszatát, ám az örökös készenlét miatt nem is mert, de jó ideje már nem is tudott volna elmerülni semmiféle játékban. Nem csupán azért nem, mert az erre alkalmas dolgokat bátyja pillanatnyi szeszélye határozta meg, könyörtelenül megszabva, mit és mennyi ideig tarthat magánál, de ennél is döntőbbnek bizonyult, hogy játszani mintegy kötelességszerűen, önvédelemből játszott, hogy megfeleljen anyja s nővérei elvárásainak, akik inkább eltűrték, hogy nem „a korának megfelelő játékokhoz” ragaszkodik, mintsem, hogy el kelljen viselniük a szegényt, amint nap, mint nap „betegesen figyel és lesi minden mozdulatunkat”. Csak itt fön, a néhai galambok nyugvóhelyén érezte magát biztonságban; itt nem kellett játszani, itt nem volt ajtó, amin „be lehet jönni”, nem volt ablak, amin „be lehet nézni”, a galambok előreugró tetőablakára pedig ő maga rajzszögezett föl két, újságból kitépett színes fényképet, hogy „szép legyen a kilátás”: az egyik tengerparti tájat ábrázolt a lemenő nappal, a másikon hóborította hegycsúcsot lehetett látni, előterében egy figyelő szarvasal. Huzat csapta meg a néhai padlásfeljáró felől, megborzonzott. Levette átázott mackófölsőjét, s egyik legértékesebb kincsét, a hátsókonyhai kacsatok közül kimentett fehér csipkefüggönnyt terítette magára, inkább mint hogy lemenjen a házba, s felébredje anyját, valami száraz ruháért. Azt, hogy ilyen vakme-

ről lesz, akár még egy nappal ezelőtt is elképzelhetetlennek tartotta volna; de nem is sejtette, hogy mint egy robbanásban, melytől nem leomlik, hanem fölépül valami, fégnap este megtisztulva, egy „csábító méltóságba vetett hittel” hajtja majd álomra a fejét. Néhány nappal ezelőtt már feltűnt neki, hogy bátyjával történt valami; másképpen fogja a kanalat, másképpen húzza be maga után az ajtót, s napközben erősen töpreng valamin. Tegnap reggel pedig odajött hozzá a csűrhez, de ahelyett, hogy a hajánál fogva felállította vagy —, ami még rosszabb — megállt volna mögötte némán, míg csak ki nem tör belőle a sírás, zsebéből egy fél Balaton szeletet húzott elő, s a kezébe nyomta. Estike nem tudta mire vélni a dolgot, s még akkor is rosszat sejtett, amikor délután Sanyi megosztotta vele „a legfantasztikusabb titkot, ami valaha is létezett”. Nem bátyja szavaiban kételkedett, sokkal inkább azt tartotta hihetetlennek, hogy Sanyi éppen őt avatja be, „akire aztán igazán nem lehet számítani”. De a remény, hogy ezúttal mégsem egy újabb csapdáról van szó, erősebb volt a szorongásnál. Így Estike mindenbe — feltétel nélkül és villámgyorsan — beleegyezett. Szégyenkezve nyújtotta át hűsvét óta összekuporgatott vagyonát a „holtbiztos kísérlet céljaira”, mert ezt a házba járó vendégek kétforintosából gyűjtött összeget amúgy is Sanyinak szánta, s ezt most mégsem vallhatta be. E szegényt az öröm, hogy végre részt vehet bátyja titokzatos kalandjaiban, azonnyomban el is mosta; arra azonban nem talált magyarázatot, mivére ez a beavatás, hogyan érdemelte ki ezt a veszélyes bizalmat, hiszen nem gondolhatja komolyan, hogy „a bátorság, a keménység és a győzelem parancsának” húga valaha is megfelel. Bár: nem felejtette el, hogy minden kegyetlen tettének mélyén ott lappangott ez a magyarázat, hiszen néha, amikor beteg volt, Sanyi megengedte neki, hogy odabújjon hozzá a konyhai vaságyon, sőt, egy ízben azt is eltűrte, hogy átölelje, s úgy aludjon el. Amikor pedig évekkal ezelőtt apja temetésén megértette, hogy a halál, mely „az egyetlen út az angyalok közé”, nemcsak az Isten akaratából történhet meg, hanem választható is, s ő akkor elhatározta, föltétlenül megtudja, hogyan is kell ezt végrehajtani, akkor is bátyja világosította föl. Nélküle sohasem tudja meg pontosan mit is kell csinálnia, még ha rá is jön valamiképp, hogy „a patkányirtó is megteszi”. És akkor tegnap hajnalban, ébredés után, amikor végre legyőzte félelmét és eldöntötte, nem halogatja tovább, mert nemcsak látni, érezni is akarta, ahogy felemelkedik a magasba, ahogy egy vonzás széleseben húzza fölfelé, ahogy egyre messzebb és messzebb távolodik a földtől, és eltörpülnek a házak, a fák, a dülök, a kanális, az egész világ odalent, aztán már ott is áll az Ég Kapujában, a lángoló vörösben élő angyalok között —, akkor is Sanyi volt az, aki a pénzfa titkával visszarántotta őt e varázslatos, de félelmes röpléstől, és aztán már alkonyatkor együtt — együtt! — indultak el, ki a kanálshoz, bátyja ásóval a vállán vidáman füttyörészett, ő meg pár lépéssel mögötte izgatottan szorította magához a zsebkendőbe kötözött vagyont. Sanyi szakszerű szótlansággal ásta ki a gödröt a partoldalban, s még azt is megengedte neki, hogy ő maga helyezhesse az aljára a pénzt. Szigorúan meghagyta, hogy az elvetett pénzmagokat reggel és este bőven meg kell öntöznie („Különbén kiszárad az egész!”), aztán hazaküldte, azzal, hogy pontosan egy óra múlva jöjjön vissza a locsolókannával, mert addig „bizonyos varázsszavakat” neki magának kell — teljes magányban! — ráolvasnia. Estike buzgón teljesítette a rábízott feladatokat, aztán nyugtalanul aludt, álmában elszabadult kutyák üldözték, de reggel, amikor látta, odakint ömlik az eső, mindenre jótékony homály borult. Első útja a partoldalba vezetett, hogy a biztonság kedvéért meglocsolja a varázslatos veteményt, hátha még így sem kap annyi vizet, amennyire pedig szüksége van. Ebédnél suttogva tudatta Sanyival, hogy még „semmi, de semmi nem látszik”, de bátyja kioktatta: talán három, de inkább csak négy nap alatt bújik a földből, előbb „semmi esetre sem”. Ezzel vigyorogva elsielt hazulról (Érted egyáltalán, mit mondok, vízfejű?!), Estike pedig elhatározta, sőtédésig —, hacsak nem muszáj — nem mozdul ki a padlásról. S most itt fön, ki tudja, hányadszor hunyja már be a szemét, hogy lássa, mint „növekszik a fa”, hogyan lesz egyre sűrűbb a lombja, aztán hamarosan meghajlanak az aranyágak is attól a rengeteg súlytól, s ő egy napon a szakadt fülű kaskát — telides-teli! — megszedi, hazamegy, kiönti az asztalra...! Mekkora!

ámulnak majd! Aznaptól a tisztaszobában alszik, a nagy ágyon a nagy dunna alatt, és más dolguk se lesz, csak megszedni reggelenként a kaskát, és akkor már csak tánc lesz és rengeteg kakaó, és akkor aztán eljönnek az angyalok is, ott ülnek majd a konyhaasztal körül valamennyien... Összeráncolta a szemöldökét („Várjunk csak!”), s előre-hátra hajladozva dúdolgatni kezdte:

Tegnap az egy nap,
ma az meg kettő,
holnap az három,
holnap meg holnap az négy!

„Lehet, hogy már csak kettőt kell aludni?” — gondolta izgatottan. „De nem! — állt meg hirtelen. — Nem jó!” Kivette hüvelyk-jét a szájából, másik kezét is előhúzta a csipkefüggöny alól, s megpróbálta ismét kiszámolni az ujjain:

Tegnap az egy,
ma az kettő,
kettő meg egy az három,
holnap, de hát holnap
az három meg egy az négy!

„Hát, persze! És akkor már lehet, hogy ma este! Ma este!” Odakint, a cserepekről lecsurgó víz akadálytalanul, szigorú, éles vonalban ért földet a Horgos-tanya falai mentén, egyre mélyülő árkot vájva a ház körül, mintha titkos szándék munkálna minden egyes esőcseppben, hogy előbb csak körülárkolkják az épületet, elszigetelve lakóit a világtól, majd lassan, milliméterről milliméterre leszivárognak a sárba rakott alapkövekig az ellenséges földben, és alámossák az egészet; a könyörtelenül megszabott időben aztán egymás után roppannak meg a falak, az ablakok, az ajtók kibillennek a helyükből, a kémény megdől és lezuhan, a falba vert szögek porhanyóssá, az ott maradt tükrök vakká válnak, hogy végül ócska tákolmányként elmerüljön az egész megroggyant épület, mint a léket kapott hajó, szomorúan hirdelve eső, föld és törekeny emberi szándék nyomorúságos küzdelmének hiábavalóságát: a tető nem védelem. Alatta szinte teljes volt már a sötétség, csak a nyíláson át szűrődött be — mintha köd gomolyogna — némi fény. Alattomos láz bújkált benne, fájta a feje, tagjai elnehezültek. S ahogy hirtelen „az ablakra” meredt, rádöbbsent: mégsem várhatja tétlenül, hogy ez a baljós homály csak úgy magától kitisztuljon, megértette, hogy mindaddig, míg méltónak nem bizonyul bátyja megmagyarázhatatlan jóindulatára, csak azt kockáztatja, hogy végérvényesen elveszíti ezt a bizalmat, pedig Sanyit, mert ő ismeri a világ „győzelmes, kusza és ellenséges szerkezetét”, nem veszítheti el, nélküle vakon bolyong csupán harag és gyilkos szánalom, tékozlás és düh ezernyi veszedelme között. Kihúzta szájából hüvelykujját, szorosabbra fogta magán a csipkefüggönyt, s járkalni kezdett a szűk helyen, hogy ne fázzon annyira. Mit tegyen? Hogyan bizonyítsa be, hogy képes a győzelemre? Tanács-talanul körbenézett a padláson. A gerendák fenyegetően meredtek fölötte, a fából itt-ott ácskapcsok, rozsdás vasszegek álltak ki. Vadul kalimpált a szíve. Ekkor zajt hallott odalentről. Sanyi? A nővérei? Nesztelenül leereszkedett a farakásra, s amikor a konyhaablak homályos üvegén át meglátta Micurt, ahogy az asztal tetején vidáman lefetyeli az ebédről maradt paprikást, már tudta, mit kell tennie. Hangtalanul benyitott, a macskát ledobta a földre, majd leemelte a fogasról a zöld hálót, s hívogatni kezdte: „No, gyere szépen!” Micur engedelmesen odasétált, s hagyta, hogy Estike beletegye a hálóba. Közönye persze nem tartott soká: ahogy a lyukakon kilógó lábaival nem talált szilárd támaszra a levegőben, ijedten felnyávogott. „Nem hallgatsz el azonnal!” — sziszegte Estike, s gyorsan, lélegzetét visszafojtva kilépett az udvarra, kezében a nyávogó szatyorról. Baj nélkül eljutott a sarokig, ott megállt, s mély lélegzetet vett; aztán futásnak eredt, mert érezte, körülötte minden ugrásra kész. S amikor végre — harmadszorra — sikerült feljutnia birodalmába, zihálva nekitámaszkodott az egyik tetőgerendának, mert tudta, alatta, a farakás körül tehetetlenül, vicsorogva —, mint éhes kutyák az elszalasztott zsákmány miatt — dühösen egymásnak rontanak a csűr, a kert, a sár, a sötét. Szabadon engedte Micurt, s a csillogó szőrű fekete macska előbb a nyíláshoz szaladt, majd

óvatosan körbeszaglászott a padláson; néha felkapta a fejét, belefülelt a csöndbe, aztán odadörgölözött Estike lábához. „Véged van — suttogta neki, s Micur barátságosan dorombolni kezdett. — Persze, védekezhetsz, ha akarsz, de úgyis hiába!” Letakarta a kijáratot, majd lassan a macska felé indult. Micur nem fogott gyanút, engedelmesen túrta, hogy gazdája felemelje a magasba, s csak akkor próbált menekülni, amikor Estike levetette magát a földre, s vadul hemperegni kezdett vele egyik saroktól a másikig. Rémülten megmerevedett, de aztán kihasználta az első kedvező alkalmat, s karmait gazdája kezébe mélyesztette. Estike elszántan nézte a sarokba menekülő Micurt, aki felborzolt szőrrel, ugrásra készen meresztette rá meg-megvillanó, különös szemeit. Mitévő legyen? Megpróbálja még egyszer? De hogyan? Ijesztő arcot vágott, s úgy tett, mintha rá akarna rontani a macskára, aki erre szinte átröpült az ellenkező sarokba. Aztán már csak egy-egy hirtelen mozdulatot tett — felrántotta a kezét, dobantott a lábával, közelebb ugrott hozzá —, mert ez is elég volt ahhoz, hogy Micur egyre kétségbeesettebben dobja át magát egy védettebb

Faludi Ádám

Nélkülem

A száj bevallja hogy
mekkora

Az arc bevallja hogy
pofátlan

A fej elaggott istenek
szociális otthona
meséli a szem

A láb
szavatossági idejét
térdig már lejárta

és a kéz
a fel-nem-támadási szerződést
megkötötte

Az illetékest azonban
soha nem kérdezik meg

Az újjászületésnap
köszöntőt
évek óta hiába gyakorolja
az árulások láttán
mindig belesül

sarókba, mit sem törődve azzal, hogy testét felsértik a gerendák-ból kiálló ácskapcsok, szögek, hogy teljes erőből neki-nekivágódik a cserepeknek, a szelemenfának, vagy a kijárat melletti deszkapalánknak. Halálos biztonsággal tudták mindketten, hol van a másik: a macska szemeiben megvillanó fény, teste tompa puffanása alapján Estike mindig pontosan és villámgyorsan tudomást szerzett Micur pillanatnyi helyzetéről, őt pedig már az az alig érzékelhető örvény is elárulta, melyet karjaival kavart a sűrű levegőben. Az öröm és a büszkeség, mely fokról fokra növekedett benne, lázba hozta képzeletét, úgy érezte, már mozdulnia sem kell, hatalma elviselhetetlen súllyal nehezedik a macskára. Még nem tudott választani, de már látta önmagát, ahogy kiszúrja Micur' rémült szemeit, amint egyetlen rántással kitépi a melső lábakat, vagy egyszerűen felakasztja spárgával valamelyik ácskapocsra. Mereven figyelte a macska halálosan fénylő szemeit, s hirtelen mintha megroppant volna benne valami. E szemek, mintha reflektorfény váгна át a sötétségen, váratlanul bevilágították az elmúlt néhány percet, gyilkos birkózásuk hol széteső, hol összetapadó pillanatait, és Estike tehetetlenül érezte: ami oly

gyötörődve épült föl benne, most egy csapásra összeomlik. Látta e fényben a rémületet, a másik tehetetlen vergődését, a már-már önmaga ellen forduló kétségbeesést, az utolsó reményt, hogyha koncként kínálja fel magát, talán megmenekül. A gerendák, az ácskapcsok, az „ablak”, a deszkapalánk, a cserepek s a befalazott padlásfölgjáró megint beúsztak tudatába, de — mint egy parancsra váró fegyelmetlen hadsereg — elmozdultak kijelölt helyükről: a könnyű tárgyak fokozatosan távolodtak, a súlyosak különös módon lassan közeledtek felé, mintha valamenynyien egy mély tó fenekére kerültek volna, ahová már nem ér el a fény, s ahol mozgásuk irányát, lendületük történetét súlyuk határozza meg. Úgy érezte, Micur máris úszni kezd felé a nehéz levegőben, tenyerében szinte ott volt a macska hevesen behorpadó-kitáguló hasfala, a horzsolások körül kiserkent vér. A szégyen és a szánalom fojtogatta a torkát; tudta, győzelmét már nem teheti jóvá semmi. Ha elindul felé, hogy az ölébe vegye, hogy megsimogassa, Micur menekülni fog. S így lesz ez most már mindörökre: szemeiben kitörölhetetlenül ott marad e halálos kaland ijesztő emléke, hogy ezzel szinte kikényszerítse belőle a végső mozdulatot. Azt hitte eddig, csupán a kudarc elviselhetetlen, most már értette, kibírhatatlan maga a győzelem is, mert e szörnyű birkózásban nem az volt a szégyenletes, hogy ő „maradt fölül”, hanem hogy az esély hiányzott a vereségre. Átvillant rajta, hogy talán megpróbálhatná még egyszer („...Ha a karmaival... Ha megharapna...”), de hamar belátta: hogy nincs menekvés: ő az erősebb. Bőrét égette a láz, homloka verejtékezett. S akkor megérezte a szagot. Csak akkor jött rá, mi történt, amikor Micur — mert Estike tett egy bizonytalan lépést „az ablak” felé („Mi ez a bűz?”), s a macska azt hitte, gazdája újból támad — átsurrant a szomszédos sarokba. „Beszartál! — kiáltotta dühös szemrehányással. — Be mertél szarni!” A bűz egy pillanat alatt betöltötte a helyiséget. Visszafojtotta a lélegzetét, s a kupac fölé hajolt. „És még le is pisáltad!” Egy fadarabbal bekotorta egy újságpapírba, s megfenyegette vele Micurt: „A legszívesebben megetetném veled!” Félretolt egy deszkát, és a bűzlő csomagot kihajította a nyíláson. Majd villámgyorsan (nehogy időt adjon a macskának a menekülésre) leereszkedett a farakásra és visszaigazította a deszkákat. „És én még sajnáltalak!” Lábujjhegyen elosont a konyhaajtóig, arcát az üvegre nyomta. Hallgatózott. „Meg merem tenni. Igenis, hogy meg merem tenni.” Benyitott, nesztelenül a spájzhoz ment. Halkan kinyitotta az ajtót. „Egy szaros dög. Igenis, megérdemli.” Leemelte a tejeslábat, teltöltötte a küszöb mellett a macskatányért, azután óvatosan, hogy ki ne lötyögjön a tej, visszamászott birodalmába. Megigazította a deszkát, s szólongatni kezdte Micurt a vaksötétben. „Micur! Micur! Merre vagy? Gyere csak, kapsz egy kis csemeget!” A macska a legtávolabbi sarokban lapult, onnan figyelte, amint gazdája benyúl az „ablak” alatti gerenda alá, előhúzza egy papízacskót, szór valamit belőle a macskatányérba. Estike tett egy lépést felé. „Mi az, nem vagy éhes?” Hízogó hangon szólongatni kezdte, s ezzel annyit csakhamar el is ért, hogy Micur nem ugrott azonnal félre, ha gazdája közelebb lépett hozzá. S aztán eljött az alkalom: a macska — egy pillanatra behódolt ennek a hízogó hangnak — hágyta, hogy Estike egészen a közelébe férközzön, s akkor ő villámgyorsan rávetette magát, leszorította a padlóhoz, majd ügyesen, hogy karmait ne tudja használni, fel-emelte, s az „ablak” alatt már előkészített tányérhoz cipelte. „Na egyél, egy kis csemege!” — kiáltotta remegő hangon, s egy erőteljes mozdulattal beleszorította Micur fejét a tejbe. Amikor végre eleresztette, maga sem tudta, megfulladt-e, vagy csak „tetteti magát”, mert úgy nyúlt el ott az üres macskatányér mellett, mintha már nem is volna benne élet. Lassan hátrálva a legtávolabbi sarokba húzódott, két tenyerével eltakarta a szemeit, hogy ne lássa ezt a fenyegető, halálos sötétséget, hüvelykujjait pedig a füleire szorította, mert a csöndből kerepelő, kattogó, rikácsoló hangok zúdultak rá. Ám nyoma sem volt benne semmi rémületnek, hiszen tudta jól, az idő neki dolgozik: csak ki kell várnia, s e zaj magától elhal, amint a vezérétől megfosztott, lerongyolódott hadsereg is — rövid fejvesztett kavarodás után — megfutamodik a csatatérről, vagy ha már lehetetlen a menekülés, a győztes kegyeit keresi. Hosszú idő múltán, hogy az utolsó puffanó hangot is felitta a csönd, nem téblábolt, nem kapkodott, mert pontosan tudta, hová kell lépnie, mozdulatai hibátlanok és célratorók voltak. Megkereste a görcsbe merevedett

Bókkon Gábor

Két portré

(S. É.)

Magányát ágyról ágyra cipelte
Azután a lepedők szájára
tekeredtek
Nem álmodott már esküvőről
„Pedig az anyja milyen rezsés” —
mondták
Soha nem sírt
A temetésén illendően meglepődtek
„Altatóval hát persze”
Kevés virágot hoztak

(D. G.)

A szakosított anyai, majd a jegyesség
felsőfokú oktatásának hatására
sikeresen leszokott önmagáról.
Híreket nem hallgat, mert sohasem
közölnek használható ételreceptet.
Véleménye szerint a havi 8000 különben
is véd a bombázások és a
szívinfarktus ellen.
Távolabbi tervei: talán megtanul
olaszul és férjének — reggel —
jobb teát főzni.

Két sor

Fabábu fakardja fasebet ejt,
Fasebből vér csöppen mégis.

macskát, s láztól kipirult arccal leereszkedett az udvarra, körülnézett, majd büszkén, boldogan elindult az Alsóúton a kanálishoz, mert ösztönei azt súgták, Sanyi nyilván ott találja már. Az út nem volt ugyan hosszú, mégis jó időbe telt, míg célhoz ért, mert minden harmadik lépés után elmerült a sárban, lábcskáái ide-oda csúszkáltak a nővérétől rámaradt nehéz bakancsban, ráadásul „ez a szaros dög” is egyre nehezebb lett, így folyton át kellett vegye egyik kezéből a másikba. Kizárólag önmagát okolta, amikor végre a kanálishoz ért, s látta, egy teremtet lélek sincs sehol. „Most aztán hol lehet?” A tetemet ledobta a sárba, megnyomkodta fáradságtól égő karjait, majd egy pillanatra mindenről megfeledkezve, gyöngéden a vetemény fölé hajolt, aztán csak állt elakadt lélegzettel ebben a félbemaradt mozdulatban, mint akit eltévedt golyó ütött szíven, mert a gondosan ápolott földkupac helyett, mint egy kiszúrt szem, most egy üres árok meredt rá. Kétségbeesetten levetette magát a földre, és beletúrt az üregbe. Aztán fölugrott, összehozta minden erejét, hogy képes legyen átkiáltani az előtte tornyosuló éjszakát, de erőlködéstől eltorzult hangja (Sanyi! Sanyi, gyere...!) beleveszett az eső és a szél legyőzhetetlen zúgásába. Elveszetten álldogált a parton, nem tudta, merre induljon el. Aztán nekilódult a kanális mellett, de pár lépés után visszafordult, és rohanni kezdett az ellenkező irányba, majd megint megtorpant, s a köves út felé fordult. Nehézkésen haladt előre, olykor bokáig süllyedt a néhol már szinte elmocsarasodott földbe. Elcsigázva ért a kövesúthoz, s amikor végignézett az elhagyott tájon — feje fölött egy pillanatra előbukant a hold —, olyan érzése támadt, hogy rossz irányba indult el, talán mégiscsak jobban tette volna, ha inkább otthon keresi előbb. De hát melyik úton induljon vissza? És ha elkerülik egymást? És ha a városban van...? A láz egészen elgyöngítette már, a távolban egy hunyorgó ablakszem vonzotta tekintetét. Tétován elindult, de alig tett néhány lépést, oldalról ráreccsent egy hang. „Pénzt, vagy életet!” Estike ijedten felkiáltott, s futni kezdett. „Mi az, beszartál, mókuskám?” — folytatta a hang a sötétből, s nyersen, szaggatottan felröhögött. De erre már a kislány ijedsége is elpárolgott, s megkönnyebbülve szaladt visszafelé. „Sanyi...! Gyere...! Gyere gyorsan! A pénz...! A pénzfát...! Sanyi lassan kilépett a kövesútra, kihúzta magát, s elvigyorodott. „Anyu kardigánja! Na, ezért úgy elvernek, hogy egy hétig nyomod megint az ágyat, te gyógyós!” Bal kezét mélyen a zsebébe süllyesztette, jobbjaiban cigaretta égett. „A pénzfát...! Valaki...!” A fiú végigmérte Estikét, s a szemébe fújta a füstöt. „Mi újság a diliházban?” — Fölfújta az arcát, mint aki éppen hogy csak vissza tudja tartani a röhögést, aztán hirtelen megkeményedett a tekintete. „Ha nem tűnsz el innen azonnal, úgy képen csaplak, édesem, hogy leesik az a nyomott fejed! Még csak az hiányzik, hogy meglassanak itt velem, aztán egy hétig rajtam röhög mindenki... Na, tűnés!” Estike egészen megrémült. Mi történt? Mi történhetett, hogy Sanyi megint... Elkövetett valamit? Valami olyat, amit nem lett volna szabad? Megpróbálta megegyeszer. „A pénzmagokat is... ellop... ellopták...” „Ellopták! — kiálltotta megjátszott csodálkozással a fiú. — Nahát! És ki lopta el?” „Hát, én nem tud... hát, valaki el...” Sanyi hitetlenkedve megcsóválta a fejét. „Hogy valaki ennyire bunkó legyen...! Ez egyszerűen... Ez egyszerűen...! — Elvigyorodott, egészen közelhajolt a hűgához. — Aztán mit gondolsz, vízfejű, ki az isten lophatta el, mi?! Ennyire gyügyü vagy?” Estike egészen összekavarodott. Rosszul látta volna? Eltévesztette a helyet? „Hogy állsz itt?! — reccsent rá a fiú dühösen. — Húzd ki magad, mert kiverem a kancsi szemeidet, komolyan mondom!” Estike lehorgasztotta a fejét, a bakancsot nézte, szalmasárga haja előre hullt, s eltakarta az arcát. Sanyi dühbe gurult. „Mit ácsorogsz itt?! Tűnés innen! Világos?” Végigsimította pattanásos, pelyhedző állát, s idegesen felsóhajtott. „Na, idefigyelj! Kellés a pénz! Na, és akkor mi van? He? Az a pénz az enyém. Világos?” Estike ijedten bólintott. „Az a pénz... az enyém is volt! — folytatta Sanyi felbátorodva, majd jó ötlete támadt. — Hogy merted eldugdosni előlem?! — S elégedetten elvigyorodott. — Örülj, hogy ennyivel megúszad.” Estike egyetértően bólogatott, s közben lassan hátrált, mert azt hitte, bátyja meg fogja ütni. „Különbén — tette hozzá diadalmasan — van egy teljes orizsinál borom. Na? Kérsz egy beöntést? Adok. Vagy egy slukkot? Nesze. — S felényújtotta a kialudt cigaretta. Estike gyámoltalanul érte nyúlt, de szinte azonnal vissza is kapta a kezét. — Nem? Így is jó.” A kislány összeszedte a bá-

torságát. „Te... tudtad...?” „Mit, bogaram, mi a tőröt...?” „Tudtad... hogy ....hogy a pénzmagok... sohase... sohase...?” Sanyi elvesztette türelmét. „Na, ne akarjál már engem megetetni! Korábban kell ahhoz felkelni, gyügyükém! Azt hiszed, beveszem, hogy te nem szórakoztál az egészen? — Gyufát húzott elő, s tenyerével takarva meggyújtotta a csikket. — Marha jó, még neked áll feljebb. Ahelyett, hogy szépen megköszönnéd, hogy foglalkoztam veled. — Hosszan kifújta a füstöt, hunyorgott. — Na, most már elég, az ülés be van rekesztve. Nincs nekem időm itt veled diskurálni. Na, futás, csibém, futás!” S mutatoujjával megbökte Estikét. „— Mi ez itt? Mi van a zsebedben?” Benyúlt a kardigán zsebébe, s két ujjal előhúzta a papírzacskót. — Nofene! Micsoda ez itten? — felemelte s kibetűzte a feliratot. — Azanyád! Ez patkányméreg! Elloptad a csürből?! — Megropogtatta a zacskót. — Mire kell ez neked, gyügyükém, mondjad szépen a bácsinak! — Majd hirtelen ötlettel visszadugta Estike zsebébe, s megfeynyegette az ujjával. — Rajtad tartom a szemem, vigyázz! El ne használd az egészet, mert kitekerem a nyakad! Na, nyomás!” Estike kacszázó lábakkal futásnak eredt a Horgos-dűlő felé, s ahogy többször is vissza-visszanézett, még látta, amint utolsót villan bátyja kezében a cigaretta parazsa, s ez a villanás olyan volt, mint egy örökre eltávolodó csillag kihunyó fénye, az utolsó csillag az égen, amelynek nyoma még hosszú percekig ott marad a sötét égbolton, hogy aztán hullámozó körvonalait is végképp feligya a súlyos éjszakai homály, mely most lecsapott rá, lába alól kioldotta az utat, s úgy érezte, tehetetlenül úszik benne, támasz nélkül, súlytalanul, s magárahagyottan. Csak akkor mérsékelte kissé az iramot, amikor elérte a Horgos-dűlő elejét, megállni azonban még ekkor sem tudott. A szél az arcába verte az esőt, állandóan köhögnie kellett, a kardigán kigombolódott rajta. Sanyi ijesztő szavai akkora súllyal nehezettek rá, hogy nem is lett volna képes újból felidézni ezeket; figyelmét apró dolgok kötötték le: „kioldódott a bakancsa... köhögnie kell... nem vesztette-e el a papírzacskót... Mire elérte a kanálist, s megállt a földült vetemény előtt, már különös nyugalom szállta meg. Igen, gondolta, igen, az angyalok látják ezt, és értik. Nézte a szétmálló földet az ágyás körül, megkötötte a fűzöt, begombolta a kardigánt, lábával megpróbálta betemetni az üreget. Megállt, abbahagyta. Oldalt fordult, s megpillantotta Micur kinyújtózt tetemét. Szőre beitta a vizet, szemei üvegesen bámultak a semmibe, hasa furcsán megereszkedett. „Jössz velem.” — mondta csendesen, s felemelte a sárból. Magához ölelte, s megfontoltan, határozottan elindult. Egy darabig a kanális mentén haladt, majd elfordult a Kerekes tanya előtt, s elérte a kanyargós pósteleki-dűlőt, mely átszelte a köves utat, aztán már nyílegyenesen vezetett a Weinkheim-kastély romjai felé. Igyekezett úgy lépni, hogy a bakancs belső kérge minél kevésbé dörzsölje a sarkát, mert tudta, hosszú út áll még előtte: mire felkel a nap, a Weinkheim-kastélyban kell lennie. „Igen — mondta halkán maga elé — az angyalok látják ezt, és értik.” Békességet érzett önmagában, s körülötte még a fák, az út, az eső, az éjszaka is — valamennyien nyugalmat árasztottak. „Minden jó, ami történik.” Nézte az út két oldalán menetelő kopasz akácfákat, érezte a sár különös, fojtogató szagát, és tévedhetetlenül tudta, hogy helyesen és pontosan cselekszik. Most már látta, hogyan függenek össze a dolgok; úgy érezte, az elmúlt nap eseményei már nem véletlenül és esetlegesen kapcsolódnak össze, mert közöttük az úrt kimondhatatlanul szép értelem hidalja át. Azt is tudta, hogy nincs egyedül, hiszen minden — apja, anyja, nővére, Sanyi, ezek az akácfák, ez a sáros út, ez az ég, ez az éjszaka — függ tőle, mint ahogyan ő is szinte csüng mindenben. „Micsoda ellenfél lenne belőlem? Így csak az útjában vagyok.” Magához szorította Micurt, felnézett a mozdulatlan égre, aztán gyorsan megállt. „Ó nagyon erős. Majd onnan segítem.” Keleten lassan pirkadt már. S mire a felkelő nap első sugarai elérték a Weinkheim-kastély romos falait, s a réseken és a tátongó hatalmas ablaknyílásokon beáramlottak a kiégett, gyomos szobákba, Estike már mindent előkészített. Jobb oldalára Micurt fektette, s miután testvériesen megfelelezte a tartalmát, a papírzacskót a baljára rakta, egy korhadt deszkadarabra, mert biztos akart lenni abban, hogy Sanyi figyelmét majd nem kerüli el. Ő maga közepre feküdt, lábait kényelmesen kinyújtóztatta, kifésülte homlokából a haját, hüvelykujját a szájába vette, s lehunyta a szemét. Nem volt oka nyugtalanságra. Tudta jól, hogy angyalai már elindultak érte.